

KULTTUURI

● Kulttuuriostaston vastaava:

Jarmo Huida 050 3382181

jarmo.huida@satakunnankansa.fi

● Sähköpostit:

sk.kulttuuri@satakunnankansa.fi

etunimi.sukunimi@satakunnankansa.fi

25 vuotta tarinoita Porista

- Kirjailija Leila Tuure puhuu Porista kuin se olisi elävä olento, jolla on oma kohtalonsa.
- Ainakin hänen romaaneissaan Porilla on keskeinen rooli.

Jarmo Huida

Pori

● Leila Tuurea vähän harmittaa. Nyt kun yksi vaihe hänen kirjailijanurallaan on päättynyt, hän on mielestään tullut vähän väärin ymmärretyksi kritiikeissä. Hän ei koe kirjoittavansa vain kevyitä historiallisia epookkiromaaneita, joissa kuvataan porvarisperheitä ja näiden tyttärien rakastumisia ja avioutumisia.

–Minun kirjojeni päähenkilö on Pori. Se on se punainen lanka läpi romaanien, hän sanoo kotonaan Reposaaren maantien varressa. Merelle avautuvista ikkunoista näkyy Mäntyluodon satama.

–1840-luvulla Pori oli Suomen tärkein vientisatama. Ei sitä osaa kuvitella, kun katselee tuota satamaa nyt, Leila Tuure jatkaa.

Hän on kirjoittanut romaaneja jo 25 vuotta. Porilla on niissä merkittävä rooli, mutta erityisen tärkeällä sijalla hänen synnyin- ja kotikaupunkinsa on kahdeksan romaanin sarjassa, joka alkoi vuonna 1998 ilmestyneestä *Väistyvän veden kaupungista* ja päättyi viime vuonna *Viimeiset tanssaiset* -romaniin. Niissä edetään aina jääkaudesta ja Kokemäenjoen synnystä 1900-luvun alkuun.

Ei hän silti Poria aio hylätä, eikä lopettaa kirjoittamista. Uusi odottaa tulemistaan.

–Nyt ajattelen olevani riittävän vanha voidakseni kertoa lähihistoriasta ja omistakin muistoistani, hän sanoo.

Jos kustantajan antama aikataulu pitää, kirja putkahtaa markkinoille keväällä 2016.

Omakotitalon katolla osoittaa kohti taivasta lautasantenni, jota koristaa auringon kehrän kuva. Se kertoo, ettei kustantajaa tarvitse hakea kaukaa. Saman katon alla,

yhdessä laajan talon monista sopista majoilee Sunkirja, Leila Tuuren oma yritys vuodesta 2007.

PORIA EISAA irti Leila Tuuresta. Eikä historiaa. Kirjoittaminen alkoi, kun hän aikoinaan asui perheineen kymmenen vuotta Espoossa. Hän oli niin irti juuriltaan, että jotain piti keksiä pysyäkseen järjissään.

Ennen Espooseen muuttoa hän oli toiminut jo pitkään historianopettajana Porin suomalaisessa yhteislyseossa. Sinne hän myös palasi muutettuaan takaisin Poriin.

–Kirjoitin koko ajan työn ohella. Muistan, miten lukujärjestyksessä oli päiviä, jolloin tunninit alkoivat vasta puoliltapäivin. Yhdenkin

kerran rehtori Jaakonsaari soitti minulle ja kysyi, enkö aio tulla olenkaan kouluun. Olin unohtunut kirjoittamaan.

Aikanaan koulu jäi, mutta historia ja kirjoittaminen eivät. Noin puolet yli 20 kirjan tuotannostaan hän kirjoitti Karistolle, mutta loput omalle yritykselleen.

–Ei Kariston kanssa mitään kiistaa ollut, mutta ajattelin kokeilla itse. Hommasta alkoi tulla helppoa, oli tietokoneet ja kaikki. Aina valitetaan, että yrityksen perustaminen on vaikeaa. Ei se ole. Sen kun ilmoittaa kaupparekisteriin, että nyt minä aloitan ja sen mikä kuuluu toimialaan.

Kariston aikana hän hankki lu-

kijakuntansa. Se seurasi perässä, joten yrityksellä oli valmiit markkinat.

Nyt hänen nuorin tyttärensä kuvittaa äitinsä kirjat ja toiseksi nuorin taittaa. Sunkirja on näin ollen pieni perheyrittäjä, joka kustantaa kirjoja, eikä ihan pelkästään omia.

–Tänäänkin soitti mies, joka kysyi, otanko romaanin käsikirjoituksen vastaan. Täytyi vastata, että en nyt, kun keskityn oman romaanin kirjoittamiseen. Yksi satukirja on tekeillä, ja olisin voinut ottaa vaikka poikien seikkailukirjan, jos sellaista olisi tarjottu.

PALATAAN kuitenkin Poriin, koska ei siitä pääse yli eikä ympäri.

Kun Joachim Brander muutti 1600-luvulla Hampurista kauppiaksi Poriin, hänen kaukainen jälkeläisensä ryhtyi yli 300 vuotta myöhemmin kertomaan suvun vaiheista kirjoissaan.

–Idean *Väistyvän veden kaupunkiin* sain suvustani, jonka nimen tosin muutin Weberiksi.

1900-luvun alkupuolella Branderin nimi suomalaistettiin **Vuorenheimoksi**.

–Tosin veljeksillä tuli riita nimestä. Kahdesta veljeksestä tuli **Paloheimo**, joka olisikin ollut lähempänä Branderia.

LEILA TUUREN suvussa on ollut aina kauppiaita ja yrittäjiä. Kaupun-

Iron Maiden -laulajalla suusyöpä

Iron Maiden -yhtyeen laulaja Bruce Dickinson sairastaa suusyöpää. Tauti diagnosoitiin ennen joulua, ja Dickinson on juuri läpikäynyt seitsemän viikkoa kestä-

neen hoitojakson. Yhtyeen mukaan ennuste on erittäin hyvä, ja laulajan odotetaan toipuvan täysin. Toipumisen etenemisestä tiedotetaan toukokuussa.

HANNA LEPPÄNEN/SK

PORILAINEN kirjailija Leila Tuure kirjoituskammiossaan Reposaaren sillan pielessä sijaitsevassa omakotitalossaan. Ikkunasta näkyvät meri ja Mäntyluodon satama.

KIRJAILIJA

Leila Tuure

- Syntynyt Porissa vuonna 1938.
- Toiminut historianopettajana Porin suomalaisessa yhteislyseossa.
- Kirjailija vuodesta 1989.
- Kirjoittanut 23 kirjaa, pääosa historiallisia romaaneja, mutta mukana myös kaksi dekkaria nimimerkillä Emma Å.
- Oma kustantamo Sunkirja vuodesta 2007.
- Saanut Nortamo-palkinnon ja Pori tutuksi -palkinnon.

”Onko se sitten sitä satakuntalaista sinnikkyyttä, että me emme ole jääneet murheen laaksoon. Aina Pori on noussut.”

gin porvaristosta löytyvät myös hänen romaaniensa keskushenkilöt ja -perheet. Säätyläisten kautta Pori saa kasvot, sillä merenkulku ja kauppa olivat Porin keskeisiä elinkeinoja aina savupiipputeollisuuden syntyyn asti.

–Onhan kirjoissa joku aatelinenkin, mutta en minä ole heistä koskaan viehätynyt, eikä kirjoissani ole kartanoromantiikkaa. Niissä kuljetaan Porin kaduilla ja eletään porilaista elämää. Henkilöt vaihtuvat, mutta eletään tiiviissä yhteisössä, joka Pori oli ja on oikeastaan vieläkin.

Kun yhden kirjan henkilöt vanhenevat, seuraavassa kirjassa jatkavat heidän lapsensa tarinaa.

LEILA TUURE SANOO olevansa juuri sellainen onnellinen porilainen, jollaisiksi porilaiset on nyt virallistikin määritelty.

–Pori näyttäytyy kirjoissani aina positiivisessa hengessä.

Tuttuja porilaisia henkilöitä ja sukuja Leila Tuuren kirjoissa vilhtelee, mutta päähenkilöt ovat aina keksittyjä, aikansa ja säätynsä edustajia. Taustalla kulkee suuri kuva, Porin, Suomen ja Euroopan historia.

Poria ei siis vaivaa varsinaisesti mikään. Kaupungin huono maine on perua savupiipputeollisuuden romahduksesta 1970-luvulla.

–Yhtään toista rannikkokaupunkia ei ole kohdeltu yhtä surkeasti

kuin Poria kaikkine tulipaloineen ja Oolannin sodan sotakorvauksineen. Tuntuu kuin korkeammat voimat tahallaan yrittäisivät nujertaa kaupungin. Onko se sitten sitä satakuntalaista sinnikkyyttä, että me emme ole jääneet murheen laaksoon. Aina Pori on noussut.

Uusi romaani on siis jo iduillaan. Se lähtee liikkeelle Porin lentokentän räjäytyksestä saksalaisten vetäytyessä sieltä vuonna 1944. Pori on jälleen vahvasti mukana, mutta nyt edetään sodan päättymisestä aina 2000-luvulle asti.

Tämäkin on historiaa, mutta tällä kertaa se elää myös kirjailijan omista muistoissa, ei vain historiankirjoista eläväksi herätettynä.

Totuus on niin kuin se luetaan

KIRJAT

Esa Mäkinen: Totuuskuutio. 239 sivua. Otava, 2015.

Tieto on valtaa, ja se joka omistaa tiedon, hallitsee maailmaa. Esa Mäkinen poikkeuksellisen kiinnostavassa esikoisromaanissa *Totuuskuutio* Suomen kaiken tiedon omistaa monialayritys Celsius, ja se on myös valmis käyttämään valtaansa väärin.

Tarinan keskiössä on täsmäyttäjät Tero Lilja, joka muokkaa tietoverkon uutis- ja keskusteluvirtaa asiakkaan haluamaan suuntaan. Esimerkiksi bussikuskin huolimattomuudesta johtunut liikenneonnettomuus muuttuu hänen käsisään uutiseksi siitä, kuinka yksi nisti taas toikkaroi itsensä hengiltä.

ROMAANI SJOITTUU joitakin vuosikymmeniä nykyhetkestä tulevaisuuteen, ja sen kuvaama maailma on ehyt ja huolella rakennettu. Poliittinen järjestelmä, maailmanpoliittinen tilanne ja yksilön tiukan valvonnan mahdollistava uusi teknologia punoutuvat tiiviiksi painajaiseksi, josta on vaikea löytää yhtään aukkoa. Itse asiassa romaanin jokaisesta yksityiskohdasta huokuu kirjailijan perehtyneisyys aiheeseensa.

Faktatykyksen ja ahdistavan

Totuuskuutio ei kuitenkaan tyydy olemaan pelkkä dystopia.

Kun totuutta ryhdytään muokkaamaan, sillä on aina myös uhrinsa.

Youtubesta maksullinen versio

● **DANA POINT.** Googlen omistama videopalvelu Youtube aikoo lanseerata myös maksullisen version. Asiasta kertoi yhtiön sisältöjohtaja Robert Kynsi.

Kuukausimaksullinen ja mainokseton Youtube Music Key-palvelu on testauksessa, ja se on tarkoitus julkaista muuta-

painajaisen suojissa *Totuuskuutio* kuitenkin julistaa hyvinkin humaania sanomaa. Se puolustaa elämän ainutkertaisuutta ja ottaa hyökkäävän asenteen laistavaa keinotekoisuutta kohtaan. Dystopialle tyypillisesti se on kerännyt painajaisensa taikajuuret suoraan nykyhetkestä, joten lukijan on helppo samastua henkilöiden ahdistukseen, vaikka vieraassa maailmassa ollaankin.

Totuuskuutio ei kuitenkaan tyydy olemaan pelkkä dystopia, vaan se hivuttautuu myös trillerin suuntaan. Tero Lilja kun joutuu henkilökohtaisen tragedian kautta huomaamaan, että kun totuutta ryhdytään muokkaamaan, sillä on aina myös uhrinsa.

TARINAN taittuminen vetäväksi jännitysromaaniksi on sinänsä ihan näppärästi pohjustettu. Ongelma on lähinnä rytmityksessä. 239-sivuisessa jännäriissä kun ei saisi käyttää 110 sivua alkuasetelman luomiseen.

Vaikka loput sata sivua paahdetaankin sitten melkein nasta laudassa, romaani jää trillerinä vähän epäkeskoksi.

JUSSI AURÉN

HELSINGIN SANOMIEN datajournalisti Esa Mäkinen on kirjoittanut poikkeuksellisen kiinnostavan ja aiheeseensa perehtyneen esikoisromaanin.

man kuukauden sisällä.

–Osa yleisöstä haluaa enemmän ominaisuuksia ja on tottunut maksamaan niistä. Emme usko, että tämä muuttaa mitään palvelun nykykäyttäjien kannalta, Kynsi sanoi.

Google on aiemmin sanonut, että palvelun kuukausimaksu alkaa 7,99 dollarista. Käyttäjien olisi palvelun kautta mahdollista katsoa videoita myös silloin, kun he eivät ole verkkoyhteisyydessä. **STT, REUTERS**